

Na osnovu člana 15. stav 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 86. sjednici održanoj 7. maja 2009. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O MJERAMA KONTROLE BRUCELOZE MALIH PREŽIVARA

Član 1. (Predmet Pravilnika)

Radi ostvarivanja jedinstvenog modela kontrole i suzbijanja bruceloze malih preživara (ovaca i koza) u Bosni i Hercegovini primjenjuju se mjere predviđene Pravilnikom o mjerama kontrole bruceloze malih preživara (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Član 2. (Značenje pojmova)

Pojmovi upotrijebljeni u Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Životinja** - su ovce i koze (mali preživari);
- b) **Stado** - je životinja ili skupina životinja koje se drže na imanju, a ako se na imanju odvojeno drži više od jednoga stada, sve odvojene skupine životinja moraju imati isti zdravstveni status;
- c) **Posjed/imanje** - je svaki objekat, zgrada ili mjesto, a u slučaju otvorenog prostora, bilo koje mjesto na kojem se stada životinja uzgajaju, drže ili se na neki drugi način sa njima postupa;
- d) **Epidemiološka jedinica** - je jedinica lokalne samouprave na kojoj djeluje jedna ili više veterinarskih organizacija;
- e) **Službeni nadzor** - je nadzor nad provođenjem mjera određenih ovim Pravilnikom koji provode nadležni veterinarski inspektori entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- f) **Službena potvrda bruceloze** - je pozitivan rezultat laboratorijske pretrage uzorka krvi životinje s posjeda uzetog na osnovu naredbe nadležnog veterinarskog inspektora i urađene u ovlaštenoj dijagnostičkoj laboratoriji propisanim laboratorijskim metodama;
- g) **Nadležni organi** - su Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: UZV BiH), Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske i Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- h) **Nadležni inspeksijski organi** - su Federalna uprava za inspeksijske poslove Federacije Bosne i Hercegovine, Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske i Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- i) **Veterinarska organizacija** - je pravni subjekt ovlašten za obavljanje veterinarske djelatnosti od strane nadležnih organa

Član 3. (Postavljanje sumnje)

- (1) Vlasnik je dužan, bez odlaganja, izvijestiti najbližu veterinarsku organizaciju o svakoj promjeni zdravstvenog stanja životinja na posjedu/imanju i obavezno prijaviti svaki slučaj pobačaja životinja.
- (2) Veterinar obavezno postavlja sumnju na brucelozu u slijedećim slučajevima:

- a) pojava pobačaja kod životinja u zadnjoj trećini graviditeta;
- b) zaostajanje posteljice nakon pobačaja;
- c) dijagnoza orchitisa i epididimitisa kod muških životinja;
- d) pozitivan rezultat Roze Bengal testa (RBT);
- e) utvrđena epidemiološka veza sa zaraženim posjedom/ imanjem.

Član 4.

(Postupak u slučaju postavljanja sumnje)

(2) Nadležni veterinar koji na poziv vlasnika ili na osnovu vlastite procjene posumnja na postojanje bruceloze na imanju, u stadu ili kod pojedinačne životinje dužan je obavijestiti nadležnog veterinarskog inspektora koji odmah i bez odgađanja naređuje provođenje postupaka za potvrđivanje ili isključivanje bolesti, i to:

- a) stavljanje imanja iz stava (1) ovog člana pod službeni nadzor;
- b) izdvajanje i izolaciju unutar imanja te laboratorijsku pretragu sumnjivih životinja;
- c) označavanje i popisivanje svih životinja na imanju;
- d) zabrana prometa životinja sa i/ili na imanje;
- e) zabrana stavljanja u promet proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi (sir, mlijeko);
- f) zabrana stavljanja u promet stajnjaka (đubriva).

(3) Nadležni veterinarski inspektor provodi službeni nadzor provođenja navedenih mjera sve dok se sumnja na brucelozu službeno ne isključi ili prisustvo bolesti potvrdi.

(4) Sumnja na brucelozu na imanju prestaje, ako je pretragom krvi svih sumnjivih životinja, propisanim dijagnostičkim metodama, dobijen negativni rezultat.

Član 5.

(Postupak u slučaju službene potvrde)

(1) Imanje se smatra zaraženim ako se kod barem jedne životinje na posjedu službeno potvrdi bruceloza.

(2) Ako je bruceloza malih preživara službeno potvrđena na imanju, nadležni veterinarski inspektor imanje stavlja pod kontrolu i dužan je narediti minimalno sljedeće mjere u cilju sprečavanja širenja bolesti:

- a) zabraniti svako kretanje iz/u zaraženo dvorište, osim ako se životinje iz zaraženog stada upućuju na klanje ili sanitarno klanje;
- b) izdvajanje i izolaciju životinja kod kojih je bruceloza službeno potvrđena, te popis ušnih markica izdvojenih životinja;
- c) vađenje krvi svim životinjama na imanju i upućivanje na laboratorijsku pretragu;
- d) obavezno uklanjanje s imanja svih životinja kod kojih je službeno potvrđena bruceloza;
- e) držanje mlijeka od zaraženih životinja na imanju na posebnom mjestu, odvojeno od mlijeka zdravih životinja;

- f) mlijeko od pozitivnih životinja smije biti upotrijebljeno samo na imanju sa kojeg potječe, pod uslovom da je prošlo termičku obradu pasterizacijom ili sterilizacijom, samo kao hrana za životinje;
- g) mlijeko od nezaraženih životinja na zaraženom imanju može biti stavljeno u promet samo ako je prošlo termičku obradu pasterizacijom ili sterilizacijom;
- h) neškodljivo uklanjanje pobačenih fetusa, lohija, placenti i uginulih životinja potrebno je provesti čim prije;
- i) dezinfekciju zaraženog objekta i zaraženog dvorišta, te predmeta sa kojima je zaražena životinja bila u dodiru;
- j) dezinfekcija i neškodljivo uklanjanje (zakopavanje) prostirke, slame, stelje i gornjih slojeva zemlje gdje je boravila zaražena životinja;
- k) odlaganje stajnjaka s mjesta gdje su boravile zaražene životinje, tako da do njega životinje na farmi ne mogu doći. Takav stajnjak (čvrsti ili u tekućem stanju) mora biti tretiran odgovarajućim, odobrenim dezinficijensom i odložen najmanje tri nedjelje i ne smije koristiti za đubrenje vrtnog povrća koje se stavlja u promet;
- l) epidemiološko istraživanje u okviru kojeg moraju biti prikupljeni, najmanje, sljedeći podaci:
 - 1) broj životinja u stadu;
 - 2) broj i vrsta prijemčivih životinja na imanju;
 - 3) kretanje životinja sa i na imanje u posljednjih šest mjeseci;
 - 4) vrijeme pojave prvih znakova bolesti;
 - 5) mogući izvori zaraze na zaraženom imanju;
 - 6) popis drugih imanja koja posjeduju životinje, a koje su mogle biti zaražene iz istog/istih izvora;
 - 7) pretraživanje svih životinja, starijih od šest mjeseci, na imanju/imanjima koja su epidemiološki povezana sa zaraženim imanjem.

Član 6.

(Uklanjanje životinja sa posjeda)

- (2) Životinje sumnjive na brucelozu i životinje kod kojih je službeno potvrđena bruceloza mogu se ukloniti sa imanja samo na jedan od sljedećih načina:
 - a) upućivanjem na sanitarno klanje, u klaonicu koju za to odredi nadležni veterinarski inspektor, ili;
 - b) eutanazijom i neškodljivim uklanjanjem leševa pod nadzorom nadležnog veterinarskog inspektora.
- (2) Životinje kod kojih je službeno potvrđena bruceloza obavezno se uklanjaju sa imanja čim prije, a najkasnije sedam dana nakon što je vlasniku ili držaocu pozitivnih životinja dostavljeno rješenje o provođenju mjera uklanjanja životinja sa imanja.
- (3) Procedure za utvrđivanje visine naknade i postupak za isplatu naknade za uklonjene životinje iz stada provode se u skladu s čl. 46. i 47. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.

Član 7.

(Mjere nakon uklanjanja životinja s posjeda)

- (1) Nakon uklanjanja životinja, u skladu s članom 6. ovog Pravilnika, a prije uvođenja novih životinja na imanje, objekat i druga mjesta na/u kojima se drže životinje, oprema za mužu, pribor za čišćenje koji se koristi u radu sa životinjama moraju biti oprani i dezinfikovani pod službenim nadzorom i u skladu s preporukama nadležnog veterinara.
- (2) Ponovno korišćenje pašnjaka na kojima su pasle zaražene životinje dopušteno je 60 dana nakon što je posljednja zaražena životinja napustila te pašnjake.

(3) Prevozna sredstva kojima su prevožene zaražene životinje moraju biti oprana i dezinfikovana pod službenim nadzorom i u skladu s preporukama nadležnog veterinarara.

(4) Novonabavljene životinje za rasplod ne smiju biti uvedene na imanje na kojem je bilo provedeno uklanjanje životinja s posjeda, u skladu s članom 6. ovog Pravilnika, sve do proglašenja prestanka bolesti na posjedu, u skladu s članom 8. ovog Pravilnika.

Član 8.
(Prestanak bolesti)

(1) Smatra se da je bruceloza malih preživara na imanju prestala nakon uspješnog provođenja svih mjera navedenih u čl. 5., 6. i 7. ovog Pravilnika.

(2) Utvrđivanje statusa (stada, općina, regija, zemlje) slobodnih od bruceloze će se vršiti nakon prestanka vakcinacije po posebno urađenom programu i u skladu s preporukama Međunarodne organizacije za zdravlje životinja (OIE).

Član 9.
(Liječenje životinja)

(1) Zabranjeno je liječenje životinja oboljelih od bruceloze.

(2) Nakon završetka vakcinacije primijenit će se Program kontrole statusa malih preživara i uspostaviti način za sticanje i zadržavanje statusa stada slobodnog od bruceloze, općine slobodne od bruceloze, regije slobodne od bruceloze i konačno države slobodne od bruceloze.

Član 10.
(Vakcinacija životinja)

(1) Do kraja 2009. godine sve ovce i koze u Bosni i Hercegovini starije od tri mjeseca se moraju vakcinirati vakcinom Rev 1 pripremljenom za konjunktivalnu aplikaciju. Od 01.01.2010. godine vakciniraju se isključivo mlade životinje starosne dobi od tri do šest mjeseci

BRISAN 83/09 (2) Vakcinišu se i sve mlade životinje (jagnjad, jarad) od 3 do 6 mjeseci starosti.

(2) Vakcinacija je jednokratna.

(3) Vakcinaciju vrše isključivo dipl.veterinari (dr.vet.med.) primjenjujući sve potrebne mjere zaštite.

(4) Materijal upotrijebljen tokom vakcinacije se smatra biološki kontaminiranim i mora se uništiti termičkim tretmanom od najmanje 10 minuta pri temperaturi od najmanje 100°C i neškodljivo odložiti.

(5) Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sačinjavaju plan vakcinacije koji dostavljaju UZV BiH i veterinarskim organizacijama koje vrše vakcinaciju na terenu.

(6) Veterinarske organizacije dostavljaju redovne izvještaje o provedenoj vakcinaciji UZV BiH, pripadajućem nadležnom entitetskom organu ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

(7) Nadležni inspeksijski organi donose plan kontrole i provode kontrolu vakcinacije i o tome dostavljaju izvještaje nadležnim organima

Član 11.
(Identifikacija životinja)

(1) Sve vakcinisane životinje moraju biti identifikovane.

(2) Identifikacijska markica s oznakom entiteta ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine postavlja se, u skladu s važećim propisima nadležnih tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i sadrži

identifikacijski broj životinje. Vakcinalna markica sa oznakama: veliko latinično slovo V (vakcinisano) i godine u kojoj je vakcinacija provedena, postavlja se na drugo, odnosno slobodno uho.

- (3) Identifikacione markice moraju odgovarati standardima za vrstu životinja, a nakon postavljanja moraju biti u položaju koji ne izaziva kompresiju na tkivo ušne školjke, već lako pokretne.
- (4) Nadležna veterinarska organizacija koja je izvršila vakcinaciju i identifikaciju životinja dužna je formirati i voditi upisnik svih posjeda ovaca i koza koji se nalaze na području njihove nadležnosti, evidentirati svako uzorkovanje, dostavljanje uzoraka krvi na laboratorijsku pretragu, te čuvati rezultate laboratorijskih nalaza, evidentirati svaki promet životinja sa i na posjed koji se nalazi u upisniku, tako da se u svakom trenutku može nesumljivo utvrditi porijeklo i zdravstveni status životinja na posjedu.
- (5) Entitetska ministarstva i Odjel za poljoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, će formirati bazu podataka za male preživare, a nakon uspostavljanja jedinstvenog sistema identifikacije malih preživara u Bosni i Hercegovini podatke iz baze ustupiti Agenciji za obilježavanje životinja.

Član 12.

(Upotreba proizvoda od vakcinisanih životinja)

- (1) Vakcinisane životinje se ne mogu klati tri mjeseca nakon vakcinacije, osim u posebnim slučajevima, kada se tretiraju kao seropozitivne životinje, postupkom opisanim u članu 6. stav (1) tačka a) ovog Pravilnika;
- (2) Mlijeko vakciniranih životinja, u periodu od dvije sedmice neposredno nakon vakcinacije, može se koristiti za ljudsku upotrebu samo nakon termičke obrade pasterizacijom ili sterilizacijom;
- (3) Mlade životinje (jagnjad i jarad) mogu sisati mlijeko majki koje su vakcinisane;

BRISAN 83/09 (4) Nakon isteka ograničenja za upotrebu mlijeka navedenog u stavu (2) ovog člana, mlijeko se prije upotrebe za ljudsku ishranu mora termički obraditi (pasterizovati);

BRISAN 83/09 (5) Dozvoljena je priprema mliječnih proizvoda samo od termički obrađenog (pasterizovanog) mlijeka;

BRISAN 83/09 (6) Meso koje potječe od vakcinisanih životinja se nakon termičke obrade koristi za ljudsku upotrebu;

BRISAN 83/09 (7) Mamarni kompleks (vime), reproduktivni organi i krv vakcinisanih životinja u slučaju klanja prije perioda navedenog u stavu (1) ovog člana, se nakon klanja odbacuju.

Član 13.

(Promet životinja)

- (1) Promet i kretanje životinja se može provoditi samo uz propisanu veterinarsku dokumentaciju;
- (2) Vakcinirane životinje se ne mogu kretati i stavljeti u promet dvije sedmice nakon vakcinacije.

Član 14.

(Uvođenje ovaca i koza u stado)

BRISAN 83/09 (1) U stado se mogu uvesti isključivo zdrave vakcinisane odrasle životinje (ovce i koze) i mlade životinje (jagnjad i jarad) starosne dobi od tri do šest mjeseci, u skladu s odredbama člana 10. i člana 13. ovog Pravilnika.

- (1) Nevakcinisane životinje se prije uvođenja u stado moraju dijagnostički ispitati na brucelozu, a nakon dobijenih negativnih rezultata izvršit će se vakcinacije u skladu sa članom 10. ovog Pravilnika.

Član 15.

(Sezonska ispaša životinja)

- (1) Na sezonsku ispašu mogu se upućivati isključivo vakcinirane životinje nakon isteka najmanje dvije sedmice od dana vakciniranja.

(2) Ako je bruceloza dijagnostikovana kod životinja koje su se vratile sa sezonskih pašnjaka i koje su na pašnjacima boravile zajedno sa životinjama s drugih posjeda, sve životinje koje su bile u direktnom ili indirektnom kontaktu sa životinjama sa zaraženog imanja smatraju se sumnjivim, te se na svim imanjima na kojima su boravile takve životinje primjenjuju procedure opisane u članu 4. ovog Pravilnika.

(3) U slučajevima opisanim u stavu (2) ovog člana, nadležni veterinarski inspektor je dužan obavijestiti UZV BiH i sva druga nadležna tijela na čijem području se nalaze imanja na kojima borave sumnjive životinje.

Član 16.

(Provođenje laboratorijskih pretraga)

(1) Laboratorijske pretrage na brucelozu malih preživara mogu se provoditi samo u ovlaštenim veterinarskim dijagnostičkim laboratorijama;

(2) Potvrdni testovi (konfirmacioni) se provode u skladu s odredbama Odluke o određivanju ovlaštenih laboratorija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 68/05 i 90/05), te odredbama Odluke o zaraznim bolestima ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03).

Član 17.

(Program monitoringa i provjera imunogenosti vakcine)

(1) Program monitoringa bruceloze malih preživara provodi se na reprezentativnom broju životinja, kako slijedi.

a) kontrola imunološkog statusa reprezentativnog broja mladih životinja izvršit će se 15 do 20 dana nakon izvršene vakcinacije odnosno, najkasnije do isteka četiri mjeseca nakon izvršene vakcinacije;

b) kontrola zdravstvenog statusa odraslih životinja će se provoditi na reprezentativnom broju životinja, po isteku najmanje jedne godine nakon vakcinacije, u cilju otkrivanja i uklanjanja seropozitivnih reaktora iz stada;

c) seropozitivne odrasle životinje će se uklanjati iz stada na način opisan u članu 6. stav (1) tačka a) ili b) ovog Pravilnika;

(2) Program monitoringa imunološkog statusa mladih životinja i kontrole zdravstvenog statusa odraslih životinja, donosi UZV BiH posebnim uputstvom.

Član 18.

(Prijelazne odredbe)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Odluka o mjerama kontrole bruceloze malih preživara i uslovima za određivanje zdravstvenog statusa stada ovaca i koza u vezi sa brucelozom malih preživara ("Službeni glasnik BiH" broj 70/05).

Član 19.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM, broj 112/09
7. maja 2009. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Nikola Špirić**, s. r.